

Dyrbar produktutveckling i klimatångestens spår

Publicerad i ATL 2019-04-06 med rubrik

Bönder behöver inte be om ursäkt

Som ett led i sin "klimatsatsning" lanserade Scan 2016 "ish-produkter". Man blandade ut kött med grönsaker och gav produkterna namn som Korvish, Faluish och Pastejish. Men uppenbarligen är konsumenterna kreativa nog att tillsätta grönsaker själv till kötträtten och idag har "ish"-produkter försvunnit ur sortimentet. Scan har återgått till sin kärnverksamhet att sälja svenska köttprodukter av god kvalitet framtagna med god djurhälsa och miljöhänsyn.

Nu följer Arla i Scans misslyckade fotspår och blandar ut mjölken med havre. I sin iver att vinna klimattävlingen så siktar man på "klimatneutral" mjölk. I påkostade annonser basunerar Arla ut att bilarna kör på (importerat) fossilfritt bränsle och merparten mejerier använder fossilfri energi. Nu återstår bara basproduktionen där Arla har som mål att vara "klimatneutral" 2050. Åtgärderna är att jordbrukarna ska sätta upp vindkraftverk, solpaneler och röta gödseln, med andra ord "klimatkompensering". Men varför behöver livsmedelsproduktion klimatkompenseras när både FNs och Sveriges klimatmål i decennier har innehållit orden "Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras". Någon förstod alltså redan 1992, då FNs klimatkonvention skrevs, att livsmedelsproduktion aldrig kan bli klimatneutral i ett system där bara utsläpp räknas. Bara i de fall där jordbrukets produkter används för att ersätta fossilt bränsle ges pluspoäng.

För den ekologiska mjölken har Arla sedan 2012 planterat träd i Afrika (klimatkompenserat). Arla kallar det "att ta ansvar". Men varför behöver Arla ta ansvar för att människor äter varje dag och därmed släpper ut koldioxid? Visserligen är det logiskt att kompensera för just ekomjölken, då den har en större klimatpåverkan. Men frågan är vem som betalar för trädplanteringen i Afrika. Är det möjligtvis den mer klimatsmarta vanliga mjölken?

Är det verkligen rätt väg att gå att be om ursäkt för att svenska bönder förser konsumenterna med livsmedel av god kvalitet och framtagna med hänsyn till djuromsorg, miljö och klimat? Uppenbarligen har Scan lärt sig av den dyrköpta läxan att de trendkänsligaste konsumenterna kan man inte vinna med krystade lösningar. Men Arla fortsätter att spendera ägarnas pengar för att blidka den känslomässigt styrda debatten.

Än mer pinsam är Max hamburgare som planterar 10 % extra träd i Afrika och påstår att ju mer man äter desto bättre blir klimatet.

Ska svensk livsmedelsproduktion skämmas för att man förser människor med mat? Det är ju konsumenterna som släpper ut koldioxid när kolet i livsmedlen konsumeras. Varför då inte

ta ett gemensamt grepp och plantera träd i Afrika för 3 miljarder kronor (+ moms). Det kompenserar med marginal för de svenska livsmedel som konsumeras i Sverige.

Nej, svenska bönder behöver inte be om ursäkt för att producera livsmedel. Om träd behöver planteras i Afrika så kan det givetvis ske, men inte med argumentet att svenska konsumenter äter varje dag.

Kersti Linderholm

Silvbergs Miljöteknik